



# Rapport

**Datum: 28 januari 2005**

**Rapportnummer: 2005/027**

## Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een ambtenaar van de Koninklijke Luchtmacht op 14 april 2003 zijn personalia heeft verstrekt aan een militair met de Amerikaanse nationaliteit, hoewel hij hiertegen bezwaar had gemaakt.

## Beoordeling

### I. Bevindingen

1. Sinds oktober 2001 hield verzoeker, een activist, wekelijks een actie jegens de vliegbasis Volkel. Dit betekende dat hij zich zonder dat hem hiervoor toegang was verleend, op de vliegbasis begaf. Wanneer hij niet meteen werd aangehouden, meldde hij zich bij de bewaking, om daarna te worden aangehouden. Ook op 14 april 2003 begaf hij zich zonder toestemming op de vliegbasis. Naar verzoekers eigen zeggen had hij wat schilderwerk verricht en een voertuig lekgezet, was hij daarna naar bunkers op het terrein gegaan, en was hij daar al schilderend doorgedrongen tot de bunker waar zich Amerikaanse militairen bevonden. Op die bunker schilderde hij een 'ban de bom' teken. Daar werd hij door een Nederlandse bewaker staande gehouden. Even later kwam ook een Amerikaanse militair ter plaatse. Verzoeker werd vervolgens ook aangehouden (zie Achtergrond, onder 3.)

2. Volgens verzoeker verzocht deze Amerikaanse militair aan een ter plaatse gekomen hondenbewaker om verzoekers personalia. Verzoeker maakte daar bezwaar tegen.

Volgens verzoeker hebben Amerikaanse militairen geen opsporingsbevoegdheden in Nederland.

3. Verzoeker diende op 26 april 2003 een klacht in bij de minister van Defensie over het verstrekken van zijn personalia door de hondenbewaker aan de Amerikaanse militair. De Bevelhebber der Luchtstrijdkrachten reageerde op deze klacht met de mededeling dat samenwerking met buitenlandse militairen in het kader van Defensietaken past binnen de uitvoering van de reguliere werkzaamheden. Indien buitenlandse militairen betrokken zijn bij de bewaking van militaire objecten, kunnen hen persoonsgegevens ter identificatie worden verstrekt van degenen die een inbreuk plegen op de beveiliging van een object. Aangezien verzoeker zich willens en wetens op militaire objecten had begeven die onder bewaking staan en hij een strafbaar feit had gepleegd, had hij willens en wetens het risico genomen dat hij zou worden aangehouden, en zou worden onderworpen aan de gebruikelijke maatregelen bij constatering van een inbreuk op de beveiliging, aldus de Bevelhebber.

4. De minister van Defensie gaf tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman aan dat verzoeker was aangehouden door een bewakingsmedewerker van de Koninklijke

Luchtmacht nabij een gebouw waar Amerikanen werkzaam zijn. Bij de aanhouding was een Amerikaanse militair aanwezig geweest.

Uit nieuwsgierigheid had deze gevraagd of verzoeker degene was die regelmatig eigendommen van de Koninklijke Luchtmacht vernielde. Deze vraag was door de bewakingsmedewerker slechts bevestigend beantwoord. Verdere informatie met betrekking tot verzoeker was niet verstrekt, aldus de minister.

Verder verwees de minister naar bij zijn reactie gevoegde stukken over de bevoegdheden ten aanzien van de beveiliging van de vliegbasis Volkel, onder ander het ACE Directive 80-6 en een werkinstructie in het Joint Safety and Security Defence Plan (zie Achtergrond onder 4. en 5.). In deze werkinstructie, toegespitst op de vliegbasis, was vastgelegd dat Amerikaanse militairen niemand mogen aanhouden, maar slechts staande houden, en dat zij de bewaking moeten alarmeren, die vervolgens tot de feitelijke aanhouding overgaat.

5. Verzoeker betwistte deze informatie. Volgens hem had de Amerikaanse militair een veel actievere rol gespeeld dan de minister had aangegeven. Hij gaf aan dat de Amerikaanse militair die zijn personalia wilde hebben een hondenbewaker had benaderd met een notitieblokje in zijn hand. Toen verzoeker hiertegen protesteerde, waren zij op tien meter afstand gaan staan en had verzoeker gezien dat de Amerikaanse militair vragen stelde en notities maakte. Dit gesprek had ongeveer vijf á tien minuten geduurd.

6. Daarnaast gevraagd door de Nationale ombudsman kon verzoeker geen nadere informatie verstrekken over het gesprek tussen de Amerikaanse militair en de hondenbewaker, omdat hij niet had gehoord wat er werd gezegd.

7. De betrokken ambtenaar, H. verklaarde telefonisch tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman dat hij verzoeker had aangehouden, die op een bunker had geschilderd waarin zich de Amerikaanse militair had bevonden. Deze militair had hem gevraagd of dit nou de bekende activist E. was. Hij had verzoeker herkend, die elke week op de basis kwam. Daarom had hij bevestigd dat dit inderdaad E. was. Hij vond dat de Amerikaanse militair er ook recht op had om te weten wie er op zijn bunker had geschilderd, aldus de betrokken ambtenaar.

## **II. Beoordeling**

8. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. In de verhouding tussen overheid en burgers betekent dit onder meer dat de overheid informatie die zij over een burger bezit, niet zonder meer aan derden kan overdragen.

9. Het grondrecht van bescherming van de persoonlijke levenssfeer is neergelegd in artikel 10 van de Grondwet. Ter verdere uitwerking van dit grondrecht is in artikel 12a Militaire Ambtenarenwet (zie Achtergrond onder 1. en 2.) bepaald dat een militaire ambtenaar geen

inbreuk mag maken op de persoonlijke levenssfeer van een burger, door aan personen die tot kennisneming daarvan niet bevoegd zijn, informatie te verstrekken waarbij de persoonlijke levenssfeer van die burger in het geding is.

10. Op grond van de informatie van de minister en van de betrokken ambtenaar staat vast dat de betrokken ambtenaar heeft bevestigd dat verzoeker degene was die de Amerikaanse militair had herkend als de activist die wekelijks op de basis kwam. Aangezien verzoeker elke week op de basis kwam, wekt het geen verbazing dat hij werd herkend door aldaar aanwezige militairen. In die omstandigheid kon niet van de betrokken ambtenaar worden gevergd dat hij de vraag van de Amerikaanse militair onbeantwoord liet.

Niet kan worden gezegd dat door de bevestiging van verzoekers naam verzoekers door artikel 10 van de Grondwet beschermde persoonlijke levenssfeer is geschonden, dan wel dat de betrokken ambtenaar heeft gehandeld in strijd met zijn geheimhoudingsplicht ex artikel 12a militaire ambtenaren wet.

11. Daarbij komt dat de Amerikaanse militair op de vliegbasis veiligheidstaken verrichtte, en bevoegd was om verdachten staande te houden, zij het niet om hen aan te houden. Wanneer hij verzoeker zelf had staande gehouden, had hij hem naar zijn personalia mogen vragen, op grond van artikel 52 Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond onder 3.). Dat meer gegevens zijn verstrekt dan alleen verzoekers naam, is onvoldoende komen vast te staan.

De minister en de betrokken ambtenaar hebben ontkend dat verdere informatie was verstrekt, en verzoeker kon niet horen wat er werd gezegd, zodat hij niet kan weten of er verder over hem is gesproken.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

## **Conclusie**

De klacht over de onderzochte gedraging van de Koninklijke Luchtmacht te Volkel is niet gegrond.

## **Onderzoek**

Op 28 augustus 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer E. te Wageningen, ingediend door de heer mr. E.Th. Hummels advocaat te Zeist, met een klacht over een gedraging van de Koninklijke Luchtmacht te vliegbasis Volkel.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Defensie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Defensie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaar de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Deze maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Wel verstreekte hij later desgevraagd telefonisch inlichtingen aan de Nationale ombudsman.

Tijdens het onderzoek kregen de Koninklijke Luchtmacht en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De minister en de betrokken ambtenaar deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

#### Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Een klachtbrief van verzoekers gemachtigde van 26 april 2003 aan de minister van Defensie en een verklaring van verzoeker, behorende bij deze klacht.
2. Een brief van de Bevelhebber der Luchtstrijdkrachten van 3 juli 2003 in antwoord op de klacht.
3. Een verzoekschrift van verzoekers gemachtigde van 28 augustus 2003 aan de Nationale ombudsman.
4. Een brief van de minister van Defensie van 26 november 2003, met bijlagen.
5. De reactie van verzoekers gemachtigde 22 december 2003 op de brief van de minister.
6. Het antwoord van verzoekers gemachtigde van 17 maart 2004 op een brief van de Nationale ombudsman aan verzoeker van 12 maart 2004 waarin om nadere informatie werd gevraagd.
7. Een telefonische verklaring van de betrokken ambtenaar van 23 augustus 2004.

## **Bevindingen**

Zie onder Beoordeling.

## Achtergrond

### 1. Grondwet

Artikel 10, eerste lid:

“Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.”

### 2. Militaire ambtenarenwet 1931

Artikel 12a, derde lid:

“De militaire ambtenaar is verplicht tot geheimhouding van enig gegeven, de dienst betreffende, tegenover een ieder die tot kennisneming daarvan niet bevoegd is, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt.”

### 3. Wetboek van Strafvordering

Artikel 52:

“Iedere opsporingsambtenaar is bevoegd den verdachte naar zijn naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, adres waarop hij als ingezetene in de basisadministratie persoonsgegevens staat ingeschreven en woon- of verblijfplaats te vragen en hem daartoe staande te houden.”

Artikel 53, eerste lid:

“1. In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden.”

### 4. ACE-Directive 80-6

Het door de minister toegezonden stuk heeft betrekking op veiligheid, en luidt onder meer:

“Security includes the safeguarding (...) to prevent unauthorized access (...) The U.S. custodian is an advisory element and fulfills the provision of security (...).”

### 5. Werkinstructie in het Joint Safety and Security Defence Plan

“Host Nation Security Forces encountering hostility as identified in (...) will sound the alarm to the Sergeant of the Guard (...) upon detecting unauthorized persons. They will verbally challenge subjects by stating “Stop, security, stand still”, than “Halt or I'll shoot. (...)”

“(…) Prior to application of Deadly Force: A verbal warning of “HALT” “Halt of ik schiet (Halt oof ick sheet) will be given, if approaching person does not react to the verbal order, a warning shot will be fired.”